

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 29. juni 2007
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2007-702-0078
Dok.: TP140280

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 332, som Folketingets Retsudvalg (alm. del) har stillet til justitsministeren den 29. maj 2007.

Lene Espersen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 332 fra Folketingets Retsudvalg (alm. del):

”Hvordan er erstatningsniveauet for ofre for vold og voldtægt i Danmark sammenholdt med Norge?”

Svar:

Justitsministeriet har ved besvarelsen af spørgsmålet lagt til grund, at spørgeren ønsker at få oplysninger om niveauet for godtgørelse for tort i volds- og voldtægtssager i henholdsvis Danmark og Norge.

Godtgørelse for tort kan i Danmark kræves i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1 og 2, der har følgende ordlyd:

”§ 26. Den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, skal betale den forurettede godtgørelse for tort.

Stk. 2. Ved fastsættelsen af godtgørelsen kan det tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 eller 24.”

Bestemmelsen i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, blev indsat ved lov nr. 463 af 7. juni 2001 om ændring af bl.a. lov om erstatningsansvar og finder anvendelse på forhold begået efter den 1. januar 2002. Bestemmelsen i § 26, stk. 2, omfatter sædelighedsforbrydelser, herunder voldtægt. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at lovændringen som udgangspunkt skulle føre til en fordobling af godtgørelsesbeløbene i forhold til det hidtidige niveau, jf. Folketingstidende 2000-01, tillæg A, s. 3521.

Gældende ret vedrørende tortgodtgørelse før lovændringen i 2001 blev i det pågældende lovforslags bemærkninger beskrevet således:

”Det aktuelle udmålingsniveau kan i hovedtræk beskrives således, at der i ”normale” tilfælde af fuldbyrdet voldtægt ydes en godtgørelse på 30.000 kr. Ved meget grove tilfælde kan godtgørelsen stige op til 35.000 kr. og i ganske særlige tilfælde (f.eks. hvis flere gerningsmænd har deltaget) op til 40.000-45.000 kr. eller højere. Ved forsøg på voldtægt er godtgørelsen normalt på 15.000-20.000 kr., bl.a. afhængigt af, hvor langt gerningsmanden er kommet i sit forsøg på at tiltvinge sig samleje med ofret, samt forholdets grovhed i øvrigt.”

Udgangspunktet for tilkendelse af tortgodtgørelse i sager om voldtægt er efter lovændringen i 2001, at forurettede tilkendes en godtgørelse for tort i størrelsesordenen 60-70.000 kr. I ganske særlige tilfælde kan godtgørelsen stige op til 80-100.000 kr. Højesteret har ved dom af 2. februar 2006 tilkendt 100.000 kr. i godtgørelse for tort til en forurettet, der havde været udsat for tre tilfælde af overfaldsvoldtægt begået af samme gerningsmand inden for en time. Dommen er refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 2006, s. 1407 H.

I visse grove voldssager kan skadelidte kræve godtgørelse for ikke økonomisk skade (krænkelsegodtgørelse), jf. erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”§ 26.

...

Stk. 3. Selv om der ikke er lidt tort, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en anden, dog betale den forurettede en godtgørelse, såfremt krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særlig groft angreb mod en andens person eller frihed.”

Bestemmelsen blev indsat i loven ved lov nr. 349 af 23. maj 1997 om ændring af retsplejeloven, straffeloven og erstatningsansvarsloven (styrkelse af retsstillingen for ofre for forbrydelser mv.). Det fremgår af lovens forarbejder, at bestemmelsens kerneområde er særlig grov vold eller frihedsberøvelse.

Bestemmelsen finder anvendelse i sager, hvor forbrydelsen har medført alvorlig utryghed og angst hos ofret, og hvor forbrydelsen også generelt set er egnet til at skabe betydelig frygt og bekymring.

Det er ligeledes en forudsætning, at volden er sket ved anvendelse af våben, eller at der er tale om vold gennem længere tid – flere timer. Det vil normalt også være en forudsætning, at volden har medført alvorlige skader.

Derudover er det et krav, at forholdet også ved strafudmålingen betragtes som værende af grovere karakter. Det vil således være udgangspunktet, at forbrydelsen skal medføre fængsel i omkring 1 år eller derover.

Det blev i forarbejderne forudsat, at godtgørelsen som udgangspunkt skulle ligge i størrelsesordenen 10.000 kr.

Bestemmelsens forarbejder er gengivet i Folketingstidende 1996-97, 2. samling, tillæg A, s. 3182.

I retspraksis fastsættes krænkelsesgodtgørelse som udgangspunkt til 10.000 kr. I særlig grove tilfælde er krænkelsesgodtgørelse fastsat til 25.000 kr.

For så vidt angår norsk ret har det norske justitsministerium oplyst, at skadelidte kan kræve en såkaldt ”oppreisningserstatning”, der fastsættes som et engangsbeløb for den forvoldte ”tort og smerte” og for andre krænkelse eller skade af ikke-økonomisk art, jf. den norske skadeserstatningslovs § 3-5 (lov nr. 26 af 13. juni 1969 om skadeserstatning, som senest ændret ved lov nr. 45 af 20. juni 2003). Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”§ 3-5. (erstatning (oppreisning) for skade av ikke økonomisk art.)

Den som forsettlig eller grovt aktløst har

- a) voldt skade på person eller
- b) tilføyd krenking eller utvist mislig atferd som nevnt i § 3-3,

kan - uansett om det ytes menerstatning etter § 3-2 eller standardisert erstatning etter § 3-2a - pålegges å betale den fornærmede en slik engangssum som retten finner rimelig til erstatning (oppreisning) for den voldte tort og smerte og for annen krenking eller skade av ikke-økonomisk art. Ved krenking eller mislig atferd som nevnt i straffeloven §§ 195, 196 og 200 tredje ledd, skal det ved utmålingen av oppreisning særlig legges vekt på handlingens art, hvor lang tid forholdet har pågått, om handlingen er et misbruk av slektskapsforhold, omsorgsforhold, avhengighetsforhold eller tillitsforhold, og om handlingen er begått på en særlig smertefull eller krenkende måte.”

”Oppreisningserstatning” udmåles skønsmæssigt ud fra en konkret rimelighedsvurdering, hvor der bl.a. tages hensyn til krænkelsens omfang, skadevolderens skyld og økonomi. Det forhold, at der ved udmålingen lægges vægt på skadevolderens økonomi, fører til, at samme krænkelse kan give højst forskellige erstatninger.

Udgangspunkt for fastsættelse af ”oppreisningserstatning” i voldtægtssager blev af den norske højesteret i 2003 (Rt 2003, s. 1580) fastsat til 100.000 N.kr. Retten udtalte i dommen, at der skal foreligge særlige grunde for, at dette udgangspunkt kan fraviges i op- eller nedadgående retning. Den norske højesteret har ikke efterfølgende fastsat ”oppreisningserstatning” til et højere beløb end 100.000 N.kr., men både de norske by- og landsretter har fastsat ”oppreisningserstatninger” i voldtægtssager på op til 250.000 N.kr. Således har Agder lagmannsrett (svarende til landsretten) ved dom af 17. november 2006 tilkendt 250.000 kr. N.kr. i ”oppreisningserstatning” til en forurettet, der havde været udsat for en grov voldtægt begået under særligt krænkende omstændigheder.

For så vidt angår sager om vold er det ikke muligt at fastlægge det generelle niveau for ”oppreisningserstatning”. Den norske højesteret tilkendte ved dom af 21. december 2005 40.000 N.kr. i ”oppreisningserstatning” til en forurettet, som ved tre hændelser havde været udsat for vold begået af en tidligere samlever. Retten udtalte i den forbindelse følgende:

”I vår sak er det legemskrenkelser etter straffeloven § 228 og § 229 som har utløst krav om oppreisning. Det er her tale om straffebestemmelser som omfatter overgrep av høyst ulik karakter og grovhet. Høyesteretts utmåling av oppreisning i enkelttilfeller vil rimeligvis gi veiledning for lignende tilfeller, men det kan vanskelig bli tale om å fastsette en norm til bruk for en større gruppe av slike overgrep. Dette må gjelde selv om man begrenset seg til vold i nære relasjoner, slik tilfellet er i vår sak.”

I praksis har den norske højesteret tilkendt op til 75.000 N.kr. i ”oppreisningserstatning” i voldssager, mens by- og landsretterne har tilkendt op til 150.000 N.kr.

Det bemærkes, at der efter dansk ret (erstatningsansvarslovens § 3) tillige kan kræves godtgørelse for svie og smerte med 155 kr. pr. sygedag (2007-sats). Godtgørelse for svie og smerte kan maksimalt udgøre 59.000 kr. (2007-sats).

Ved en sammenligning af niveauet for tortgodtgørelse og krænkelsesgodtgørelse i dansk ret og norsk skal man bl.a. være opmærksom på, at den norske skadeserstatningslov ikke indeholder en tilsvarende bestemmelse om godtgørelse for svie og smerte. I de voldssager, hvor der efter dansk ret kan kræves krænkelsesgodtgørelse, vil der på grund af den alvorlige personskade som oftest tillige kunne kræves godtgørelse for svie

og smerte for en længere sygeperiode, mens det samme ikke er tilfældet efter den norske skadeserstatningslov. Det skyldes, at ”oppreisningserstatning” til dels også omfatter, hvad der efter dansk ret særskilt kompenseres for efter bestemmelsen om godtgørelse for svie og smerte.